

Dosarul nr. 3ra-87/19

prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (Igor Goncearuc)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Ana Albu, Aurelia Toderaș, Eugenia Bejenaru)

ÎNCHEIERE

06 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de societatea cu răspundere limitată „Hidrosens”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Hidrosens” împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, s-a casat integral hotărârea din 13 martie 2017 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a respins acțiunea în partea deciziei nr. 49 din 15 februarie 2016 și a actului de control nr. 5-572278 din 28 ianuarie 2016, iar în partea deciziei nr. 92 din 25 martie 2016 s-a încetat procesul,

constată:

La 04 aprilie 2016, societatea cu răspundere limitată „Hidrosens” (în continuare SRL „Hidrosens”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat (în continuare DGAF Nord a SFS) cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 15 februarie 2016, în temeiul actului de control fiscal nr. 5-672278 din 28 ianuarie 2016, pârâtul a emis decizia nr. 49 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de SRL „Hidrosens”.

În acest sens, reclamantul a considerat că actele emise DGAF Nord a SFS sunt neîntemeiate, deoarece la efectuarea controlului și întocmirea actului de control inspectorii fiscali s-au bazat pe explicațiile cet. Costin Iurie, Goncearuc Petru, Istratuc Anatolie. Însă, persoanele respective au dat declarații mincinoase pentru a periclita activitatea întreprinderii SRL „Hidrosens”, întrucât salariul acestora a fost în mărime de 1 650 de lei lunar ca și la ceilalți lucrători, dar nicidecum suma pe care acestea din urmă au indicat-o în explicațiile sale.

Respectiv, impozitul pe venit reținut din salariu, defalcările la bugetul asigurărilor sociale de stat și fondul asigurărilor obligatorii de asistența medicală,

urmează a fi reflectate și calculate pornindu-se de la salariul de 1 650 de lei lunar pentru fiecare dintre cei vizați.

Totodată, acești salariați nu și-au confirmat declarațiile prin probe pertinente (înscrișuri), care ar dovedi cele expuse în petiție, iar inspectorii IFS la efectuarea controlului s-au limitat doar la explicațiile acestora.

În această ordine de idei, reclamantul SRL „Hidrosens” a solicitat anularea deciziei IFS Florești nr. 92 din 25 martie 2016 prin care a fost considerată neîntemeiată contestația depusă împotriva deciziei nr. 49 din 15 februarie 2016; anularea deciziei nr. 49 din 15 februarie 2016 și a actului de control nr. 5-672278 din 28 ianuarie 2016 emise de IFS Florești.

Prin hotărârea din 13 martie 2017 a Judecătorei Soroca, sediul Florești, s-a admis acțiunea depusă de SRL „Hidrosens”, s-au anulat: decizia Serviciului Fiscal de Stat pe raionul Florești nr. 92 din 25 martie 2016 pe marginea contestației împotriva deciziei IFS Florești nr. 15/59T 1100 din 30 noiembrie 2015; decizia IFS Florești nr.49 din 15 februarie 2016 și actul de control nr. 5-672278 din 28 ianuarie 2016 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de SRL „Hidrosens”, ca fiind ilegale și emise contrar prevederilor legii (vol. I, f.d. 172, 182-188).

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, presupusele persoane care erau remunerate de către reclamant „cu achitarea salariului în plic”, și pentru care a fost sancționat, *de facto* nu au încheiat cu SRL „Hidrosens” contracte individuale de muncă. Mai mult decât atât, administratorul SRL „Hidrosens”, Igor Șoșu, a fost tras la răspundere contravențională pentru utilizarea muncii nedeclarate.

La fel, instanța inferioară a notat că, autoritatea fiscală nu a prezentat probe concludente și pertinente în sensul probării salariului primit și a restanței la plata acestuia, limitându-se doar la simplele declarații depuse de angajați.

Prin decizia din 26 septembrie 2017 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat pe raionul Florești, s-a casat integral hotărârea primei instanțe și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a respins acțiunea depusă de SRL „Hidrosens” în partea anulării deciziei nr. 49 din 15 februarie 2016, și s-a încetat procesul în partea capetelor de cerere privind anularea deciziei nr. 95 din 25 martie 2016 și a actului de control nr. 5-672278 din 28 ianuarie 2016, deoarece cerințele nu se judecă în procedură civilă (vol. I, f.d. 216, 217-222 recto-verso).

Prin decizia din 28 februarie 2018 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de către SRL „Hidrosens”, s-a casat integral decizia din 26 septembrie 2017 a Curții de Apel Bălți și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecată (vol. II, f.d. 128-134)

În consolidarea soluției sale, instanța de recurs a reținut că, decizia din 26 septembrie 2017 a Curții de Apel Bălți conține concluzii contradictorii, deoarece identifică soluții diferite, și anume: se va casa integral hotărârea instanței de fond și va emite o hotărâre nouă de respingere integrală a acțiunii și se respinge doar cererea cu privire la anularea deciziei IFS pe raionul Florești nr. 92 din 25 martie 2016, iar în partea dispozitivă a aceleiași decizii, instanța de apel respinge acțiunea formulată de SRL „Hidrosens”, în persoana directorului Igor Șoșu, împotriva Serviciului Fiscal de Stat pe r-ul Florești privind anularea deciziei nr. 49 din 15 februarie 2016.

În această ordine de idei, instanța de recurs a conchis că soluția instanței de apel nu este clară în partea admiterii integrale sau parțiale a pretențiilor, iar între dispozitiv și motivare există o discordanță.

Prin decizia din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat; s-a casat integral hotărârea din 13 martie 2017 a Judecătorei Soroca, sediul Florești, și s-a emis o hotărâre nouă, prin care: s-a respins acțiunea depusă de SRL „Hidrosens” în partea anulării deciziei nr. 49 din 15 februarie 2016 și a actului de control nr. 5-672278 din 28 ianuarie 2016; și s-a încetat procesul civil în partea pretenției privind anularea deciziei nr. 92 din 25 martie 2016 (vol. II, f.d. 56, 57-65).

Instanța de apel și-a argumentat concluzia prin faptul că, decizia nr. 92 din 25 martie 2016 emisă de IFS Florești prin care s-a respins contestația formulată de SRL „Hidrosens” reprezintă act preparatoriu sau operațiune administrativă și tehnico-materială ce a stat la baza emiterii actului administrativ contestat, iar drept urmare nu poate constitui obiect de sine stătător al acțiunii în contenciosul administrativ, deoarece nu produce efecte juridice prin sine însuși.

Succesiv, Curtea de Apel Bălți a ajuns la concluzia că sancțiunile aplicate de către autoritatea fiscală prin decizia nr. 49 din 15 februarie 2016 sunt legale, deoarece, în perioada lunilor septembrie – noiembrie 2014, contribuabilul SRL „Hidrosens” a utilizat munca nedeclarată a cet. Iurie Costin, Petru Gonciaruc și Anatolie Istratiuc, achitându-le acestora în plic remunerații în sumă totală de 42 000 de lei. Astfel, SRL „Hidrosens” nu a prezentat dările de seamă fiscale precum, s-a eschivat de la calculul și de la plata impozitelor pe venit reținute din salariu, contribuțiilor de asigurări sociale individuale și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru trimestrele III-IV ale anului 2014.

La 09 decembrie 2017, SRL „Hidrosens” a declarat recurs împotriva deciziei din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți (vol. II, f.d. 71-73, 74).

În motivarea recursului a reiterat circumstanțele de fapt ale cauzei și a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat și a aplicat în mod eronat prevederile articolului 269 din Codul fiscal.

În acest sens, recurentul a opinat că instanța de apel nu a făcut trimitere, în partea motivată a deciziei emise, la normele de drept pertinente speței și care au format poziția instanței pe marginea soluției pronunțate, precum și nu a indicat în dispozitiv temeiul de respingere a acțiunii.

La fel, instanța de apel nu a descris concret prin ce se manifestă încălcările de drept procedural și de drept material ale primei instanțe, care au servit drept motiv pentru casarea hotărârii primei instanțe.

În această ordine de idei, recurentul SRL „Hidrosens” a solicitat admiterea recursului și casarea deciziei din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, cu menținerea hotărârii din 13 martie 2017 a Judecătorei Soroca, sediul Florești.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi vs Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, cauzele Marc Brauer vs Germania, 1 septembrie 2016, § 34; Miessen vs Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii vs Franța, 23 octombrie 1996, § 40; Tricard vs Franța, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag vs Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 1 septembrie 2016, § 34).

La capitolul dat, articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele Tricard vs Franța, 10 iulie 2001, § 29; Nicolae Popa vs România, 9 decembrie 2014, § 16; Tence vs

Slovenia, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele Ponomaryov vs Ucraina, 3 aprilie 2008, § 41; Ustimenko vs Ucraina, 20 octombrie 2015, § 47).

La capitolul dat, completul de admisibilitate decelează că, din conținutul avizului de recepție a corespondenței DS3118085234AS rezultă că, decizia din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată recurentului SRL „Hidrosens” la 12 octombrie 2018 (vol. II, f.d. 68).

Prin urmare, în condițiile speței, calea de atac a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece prin prisma articolului 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de atac în ordine de recurs a început să curgă la 13 octombrie 2018, data limită fiind ziua de 13 decembrie 2018, ora 24.00, iar cererea de recurs a fost predată oficiului poștal la 09 decembrie 2018 și înregistrată în Secția scrisori și audiență a Curții Supreme de Justiție la 11 decembrie 2018 (vol. II, f.d. 74, 71).

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Respectiv, implicit motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând cuprinsul cererii de recurs depuse de SRL „Hidrosens”, completul de admisibilitate atestă că recurentul nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei, transpunerea etapelor procedurale de judecare a acesteia și transpunerea unor concluzii generale, care nu sunt contrapuse concluziilor inserate în decizia instanței de apel.

Respectiv, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

În acest sens, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vedește că argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de articolul 386 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece SRL „Hidrosens” nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de SRL „Hidrosens” nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că prezenta cerere de recurs a fost depusă după ce SRL „Hidrosens” a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Hidrosens” împotriva deciziei din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Hidrosens” împotriva deciziei din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Hidrosens” împotriva Direcției Generale

Administrativă Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva